

Predikatie over Johannes 14:12, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 18 juli 1948 te Den Haag

In deze dienst werd het huwelijk bevestigd van Gijsbertus Hendrikus Verbeek en Gerritje Muns.

Gezongen: Psalm 117.

Gelezen: De Twaalf artikelen des geloofs; Johannes 14:1-11.

Gebed:

Ach volzalig, algenoegzaam en aanbiddelijk Opperwezen, zo hebt Gij niet afgelaten moeite te doen om ons de dingen te leren die volstrekt nodig zijn, welke ieder mens behoeft. Want het gaat erom dat men U kent en Jezus Christus Dien Gij gezonden hebt, U in de Zoon Uwer liefde, en de Zoon van Uw welbehagen in U, en dit alles door de werking van Uw Heilige Geest en van Uw eeuwig Getuigenis. Wat een weldaad is het dat wij in onze woningen Uw Woord hebben, en ook dat wij aan de middag van deze dag hier mogen tezamen zijn. Want als wij niet onderwezen worden aangaande de rechte wegen, waar zullen wij dan blijven naar lichaam en ziel, en wat zal dan in dit leven onze sterkte zijn, en vooral: hoe zal het met ons wezen in het ogenblik van het heengaan uit dit leven? Is er dan kracht en troost in de zichtbare en tastbare dingen van dit leven? Nee, er moet kunnen worden gezegd door een waarachtig, van U geschonken geloof: 'De HEERE is mijns levens Kracht, voor wien zou ik vervaard zijn?'

Gij hebt ons bewaard. Anderen werden weggenomen. Gij hebt ons geschonken het leven, de gezondheid en de krachten. Menigeen ligt in een ziekenhuis of wordt thuis als zieke verzorgd. Laat ons Uw goedheid opmerken en geef dat Uw goedertierenheden ons mogen verbinden aan U. Doe ons, terwijl wij het genot hebben niet alleen van het leven maar ook van de gezondheid en de krachten, nog iets anders doen dan waartoe wij van nature worden opgewekt. Er is een groot werk te doen: wij hebben ons voor te bereiden voor een nimmer eindigende eeuwigheid. Maar in deze voorbereiding worden de dingen aangaande de tijd niet veronachtzaamd. Want naarmate wij door Uw genade er meer werk van maken ons voor te bereiden voor de eeuwigheid, staan wij in dit leven

gemakkelijker en kunnen wij voor onze naasten ook meer zijn.

Wil ons aanzien in de Zoon Uwer liefde. Treed met ons niet in het gericht, want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn. En schenk ons in deze ogenblikken te horen en te spreken in de vreze van Uw Naam en tot heil en zaligheid van ons, naar ziel en lichaam beide. Zijn er onder ons die voelen dat er nu wat moet gebeuren, geef hun gebruik te maken van Uw licht en van Uw kracht.

Sterk Uw Kerk over de ganse aarde. Laat haar stil haar weg gaan, U achteraan klevende en U volgende. Breid haar ook nog uit. Er is een sterk rumoer onder de volkeren, maar Gij staat daar boven en Gij hebt het ook onder Uw macht, Gij, Die spreekt en het is er, Die gebiedt en het staat er. Wat er geweest is en waarover wij nu weer horen spreken, dat is ons werk, wij willen het zo – niet de ellende, maar de wegen die tot deze ellende voeren. Maar als dit het alleen was, dan zou het niet te stuiten wezen, want Uw rechtvaardigheid zou het eisen dat Gij de mensheid aan haar droevig lot overliet. Maar er is een verbond der genade! Wil dit verbond aanschouwen.

Amen.

Wij vragen uw aandacht voor een woord uit Johannes 14, een woord van de Heere Jezus, gesproken tot Zijn discipelen en tot Zijn Gemeente in het algemeen, gesproken tot mij en tot u. En nu zijn wij hier immers gekomen om Gods Woord te horen. Geen ander doel bracht ons hier samen. Laat ons dan door de genade des Geestes ook acht geven en zeggen met de jeugdige Samuël: ‘Spreek, HEERE, want Uw knecht hoort’ (1 Sam. 3:9, 10). Het is Johannes 14, het 12e vers:

‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Die in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal hij ook doen en zal meerdere doen dan deze; want Ik ga heen tot Mijn Vader.’

Gezongen: Psalm 87:1 en 2.

De woorden, mijn zeer geachte toehoorders, waarbij ik een ogenblik uw aandacht wens te bepalen, zijn genomen uit de laatste hoofdstukken van het Evangelie van Johannes. Het viel de discipelen van de Heere

Jezus Christus zo onnoemelijk zwaar wanneer zij hun Meester hoorden spreken van een aanstaand vertrek van Hem. Door de werken die Hij deed en de woorden die Hij sprak, hadden zij zich zo innig aan Hem verbonden gevoeld. En zij hadden zichzelf dan ook van ganser harte en onvoorwaardelijk aan Hem en aan Zijn leiding overgegeven. In onze tekst zegt nu de Heere Jezus tot de Zijnen dat de woorden, de werken, waarvoor zij zoveel achting en liefde hadden, niet en nimmer zouden ophouden, en dat zij, dat de Gemeente, dat Zijn Gemeente daarvoor zou worden gebruikt: *‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Die in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal hij ook doen en zal meerdere doen dan deze; want Ik ga heen tot Mijn Vader.’*

‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden.’ Deze plechtige inleiding vinden wij, vooral in het Evangelie van Johannes, telkens terug. Het is voor de rechtvaardige een blijdschap de waarheid te mogen spreken. Hoor maar eens een woord van de apostel Paulus. Hij is in de rechtszaal van Cesarea en staat tegenover mensen die in de wereld wat te zeggen hebben: ‘Ik acht mijzelf gelukkig, o koning Agrippa, dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles waarover ik van de Joden beschuldigd word’ (Hand. 26:2).

De Heere Jezus – en dit wordt óók gezegd door de woorden *‘voorwaar, voorwaar’* – was ten volle overtuigd van de waarheid der dingen waarmee Hij Zijn discipelen, Zijn Gemeente zocht te troosten. Zulk een overtuiging moet uw en mijn bezit wezen. Waar een vaste overtuiging wordt gemist, daar wankelt men in het leven. Ons ontbreekt de kracht, en wij hebben ook geen hulp te wachten, want nergens in de wereld is er enige zekerheid of vastheid.

‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden.’ De Heere Jezus sprak hier tot Zijn discipelen, maar Hij heeft het woord ook gericht tot Zijn Gemeente, tot de Gemeente van alle tijden, ook dus tot mij en u.

‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Die in Mij gelooft.’ ‘Die’. Wie? Het komt er niet op aan! Dit komt er in het geheel niet op aan. Het komt er alleen maar op aan dat men gelooft, of men goddeloos is dan of men vroom is, of men rijk is dan of men arm is, of men een bejaard mens is dan of men een kind is. De Heere Jezus zei eens in de dagen van Zijn omwandeling op aarde: ‘Eén ding is nodig’ (Luk. 10:42). En dit ene ding is het geloof, het geloof dat ons doet uitgaan uit onszelf en overgaan in

God, het geloof dat ons ons doet verenigen met Christus Jezus, het geloof dat ons doet zeggen met de apostel Paulus: 'Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd' (1 Kor. 2:2). Dit geloof is zo'n wonder. Een schijn-, tijd- of waangelooft is dit niet. Een oprecht geloof is zo'n wonder. Waar dit geloof is, daar is God drie-enig, in het hart, in het Woord, in de hemel. Wanneer u dit verstaat, dan bezit u het geloof; terwijl ik u moet zeggen dat u van een waarachtig geloof ontbloot zijt zolang als u dit nog niet begrijpt met het dadelijk begrijpen des Heiligen Geestes.

'Die in Mij geloof.' Christus en de weldaden die Hij verworven heeft, zijn het voorwerp van het geloof. De meeste godsdienstige mensen zeggen dat zij geloven, en zij weten niet wat zij geloven. Weet u het? Weet u wat u gelooft? En als men dan niet weet wat men gelooft, dan is dit de oorzaak dat men het ook zo gemakkelijk weer loslaat. Christus en Zijn weldaden, die Hij door zo'n allervreselijkste weg, een weg van veel bloed en tranen en zuchten, verworven heeft, zijn het voorwerp van het geloof. Nee, de Heere Jezus is niet gescheiden van Zijn weldaden. Je kunt dus de Heere Jezus niet bezitten en dan nog in het gemis zijn van Zijn weldaden. Dat is onmogelijk! Welnu, de weldaden zijn rechtvaardigmaking, heiligmaking, vrede, een grond van een goede hoop, enzovoort. Hij die de Heere Jezus Christus omhelst, eigent zich tegelijkertijd toe de belofte van de vergeving der zonden, en hij eigent zich alle beloften toe. Als ik zeg: 'Christus is het voorwerp des geloofs', dan bedoel ik hiermee niet de Vader en de Heilige Geest buiten te sluiten. Nee, het waarachtig geloof eindigt niet in Christus, maar eindigt in het volle, heerlijke welbehagen van een drie-enig God. Nog eens: zeg ik dat Christus het voorwerp is van het geloof, dan bedoel ik God drie-enig, bekend geworden in de Heere Jezus Christus.

'Die in Mij geloof.' En wat is nu dat geloof? Honderden malen heb ik hierover gesproken, ook in uw midden, en ik moet het toch altijd nog weer herhalen. Ik zal het ook nu, maar dan in het kort, doen.

Het geloof veronderstelt het Evangelie. Waar geen Evangelie is, daar is geen geloof. En wat is het Evangelie? Door het Evangelie wordt ons Christus Jezus voorgesteld en aangeboden. En dat moet u nu goed begrijpen. U moet niet denken: 'Ja, dat weet ik', want u weet het misschien niet. Dat moet u nu goed begrijpen. Het betekent dit, dat wan-

neer een mens voor het eerst komt tot het geloof, hij de Heere Jezus vindt – waar? Zeg het nu maar uit uw hart, dan kunt u meteen zien of u het begrijpt. Aan zijn voeten, bedelend en smekend: ‘Laat u met God verzoenen.’ Wie de Heere Jezus Christus niet zo gezien heeft, die heeft ook het geloof niet; het is bij hem alles nog bedrog, louter waan. ‘Zo zijn wij dan gezanten van Christuswege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christuswege: Laat u met God verzoenen’ (2 Kor. 5:20). Is dit niet het woord van God? Is dit dan niet het woord van Christus? Dát is het Evangelie! Het is niet alleen de aanbidding, maar het is ook de smeekstem: ‘Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop’ – hoort u het? – ‘en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen’ – hoort u? – ‘Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij’ (Openb. 3:20).

Het geloof veronderstelt zelfkennis en Godskennis. Als een mens zichzelf niet kent, dan verwerpt hij Christus. Voor wie is het Evangelie? Als u wat kennis hebt van de gereformeerde leer, dan antwoordt u: ‘Wel, voor iedereen.’ Ja, u hebt gelijk. Het Evangelie is voor iedereen, en toch weer niet voor iedereen. Een dokter op een dorp, is die voor het gehele dorp? ‘Ja, natuurlijk’, zegt u. Nee, uw antwoord is niet volledig. Hij is voor de zieken van het dorp. De anderen maken geen gebruik van hem. Hebt u het begrepen? Dat is de betekenis van de Wet in de prediking. Wie zijn volstreckte verdoemelijkheid door de Wet voor God niet heeft leren kennen, die zegt tot Christus: ‘Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust’ (Job 21:14), die gaat zijn eigen gang en zijn gang is in de wereld.

Het geloof veronderstelt de kennis Gods. Als God niet gekend wordt – en als ik het over dat Wezen heb, dan spreek ik altijd over een drie-enig God, want God is niet anders – dan is de mens in volslagen duisternis ten opzichte van de eeuwige dingen. Ja, dat moet u verstaan. Als u dit niet verstaat, dan is u buiten het Koninkrijk Gods. Wordt het u toegelaten, dan spreekt u dit tegen. Maar er komt een ogenblik, waarin wij samen zullen staan voor de Rechter van hemel en aarde, en dan zult u zeggen dat wij tot u de waarheid gesproken hebben en dat gij haar hebt verworpen, moedwillig en vrijwillig.

Het geloof veronderstelt dat een mens met zijn ganse hart het met God eens is om een mens zalig te maken alleen door de bemiddeling van

de Heere Jezus Christus. Wie gelooft, ziet dat hij door en in Christus zalig worden kán en móét. Elke andere weg wordt door hem verworpen. ‘De zaligheid is in geen ander’ (Hand. 4:12). Het geloof is een aannemen van de Heere Jezus. En als een mens dit heeft gedaan, dan gelooft hij dat God in Christus eeuwig zijn genadige Vader zijn zal. En hij gelooft ook dat hem de Heilige Geest geschonken is. Alweer: dit is het geloof. God biedt Zijn Zoon aan, en hij die gelooft, omhelst deze aanbieding. Hier komt hij in Christus met God en hier komt God in Christus met hem tezamen. En nu staat er immers: ‘Zullen twee tezamen wandelen, tenzij dat zij bijeengekomen zijn?’ (Amos 3:3).

‘Die in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal hij ook doen.’ Ach, wat heeft de Heere Jezus gewerkt! Hij heeft gewerkt zolang het dag was. Hij is vroeg begonnen en Hij is niet geëindigd voordat Hij Zijn geest Zijn Vader aanbeval. Wat heeft Hij gedaan? Hij heeft gebeden, geworsteld in het gebed. Hij heeft het Evangelie verkondigd en door het verrichten van wonderen het Evangelie bevestigd. Hij is het land doorgegaan om wel te doen. En eindelijk heeft Hij Zijn leer en optreden onder het volk bezegeld met de marteldood, met een vervloekte, smadelijke en smartelijke dood aan het kruis, aan het vloekhout. En nu zegt de Heere Jezus: Deze werken zullen geen einde nemen. *‘De werken die Ik doe, zal hij ook doen.’* En zij zullen gedaan worden door u tot de jongste dag, waarop Ik komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

‘En hij zal meerdere doen dan deze.’ Zal de Gemeente meer werken doen dan Christus? Het werk van de Heere Jezus was altijd beperkt gebleven tot de grenzen van Palestina. Nu staat er in Markus 16: ‘Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden’ (vs. 15, 16). Zo zal de Gemeente van Christus het middel zijn van de bekering van een groter aantal dan Jezus Zelf was geweest.

‘Want’, zegt Hij, *‘Ik ga heen tot Mijn Vader.’* Dat is de eerste Persoon in het Goddelijke Wezen. En die wordt Vader genoemd omdat Hij aan de tweede Persoon het Goddelijke leven meedeelt, omdat Hij de wereld uit het niet geschapen heeft, en omdat Hij de Herschepper is van Zijn Kerk. De Heere Jezus, de Zoon, was als het ware van Zijn Vader gescheiden geweest. Maar nu had Hij Zijn werk volbracht op aarde en stond Hij de

aarde te verlaten, en naar de hemel te gaan, en Zijn macht in handen te nemen. Wanneer Hij dit zou gedaan hebben, dan zou Hij over Zijn Gemeente de Heilige Geest uitstorten. En de Heilige Geest zou de kracht zijn waardoor de Gemeente de werken waarvan de Heere Jezus gesproken had, zou volbrengen. 'Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit uitgestort dat gij nu ziet en hoort' (Hand. 2:33).

Gezongen: Psalm 87:3, 4 en 5.

Wij kunnen, mijn zeer geachte toehoorders, in de Schrift en in de geschiedenis van het Godsrijk op aarde zien dat de Heere de waarheid gesproken heeft. Nog enige tijd is Hij doorgedaan met het verrichten van wonderen, en de prediking is gebleven. Wij vinden in Johannes 20 het doel waarmee het Evangelie gepredikt wordt: 'Deze zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam' (vs. 31). Geloof dus, het Opperwezen bedoelt geloof. Geloof moet er zijn. Alleen door het geloof leven wij. Ik heb u eerst met korte woorden gezegd wat het geloof is. En nu leg ik er de nadruk op dat u zich rekenschap dient te geven van de vraag wat het geloof is. Geloof is noodzakelijk. Geloof wordt geëist. Een mens kan niet geloven en dat moet hij weten. Hij moet weten dat hij niet *kan* geloven en dat hij niet *wil* geloven. Dat moet hij goed weten. En wanneer gij het er voor houdt dat gij gelooft, dan moet gij vooral onderzoeken of gij ervaren hebt dat gij niet kunt en dat gij niet wilt geloven van nature. Want u weet het wel en ik behoef het u niet te zeggen, want de Bijbel ligt voor u open... Er was een vader met twee zoons. De een zei in antwoord op de opdracht: 'Ik ga' – hij ging niet. En de ander zei: 'Ik doe het niet, vader', en hij deed het wel (Matth. 21:28-30). Daar hebt u het! Let op de Schrift. En lees er niet overheen, maar laat u door de Heilige Geest in de waarheid leiden. Ik zei: een mens kan niet en hij wil niet. En nu moet hij voelen: 'Ik kom er zo niet. Ik kom om, als er niet wat anders gebeurt.' Dat moet hij voelen. 's Mensen verlegenheid is Gods gelegenheid.

Hebt u geloofd? Zeg eens tot uzelf of u ervaring hebt van het geloof. Er zijn vele mensen die zeggen: 'Ik geloof', maar zij kunnen niet hebben dat er naar hun geloof een onderzoek wordt ingesteld. En dat moet toch

kunnen, want er staat in de Bijbel: ‘Onderzoek uzelf of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf’ (2 Kor. 13:5). Daarom vraag ik u: Hebt u ervaring van het geloof? Ik zal u enige kenmerken van het geloof geven.

Een mens die gelooft, heeft eerst voor God gestaan of gelegen als voor de Rechter van hemel en aarde. Want het waarachtig geloof is een gang van het recht naar de genade. Of wilt u hebben dat ik in de taal van de Schrift het uitdruk: het geloof is een gang van de berg Sinai naar de heuvel Sion. Dat is het geloof. Al het andere is schijn.

Een mens die gelooft, is aan het eind van alles gekomen. Gewerkt heeft hij, gewerkt! Hij heeft gewerkt, nacht en dag, om zalig te worden. Hij zonderde zich van alles af. Hij bleef zijn werk wel doen – hij zonderde zich van alles af. Want hij werd beheerst door de vraag: ‘Hoe besta ik voor God en wat moet ik doen opdat ik zalig worde?’ Nu, een mens die gelooft, is aan het eind van alles gekomen. Daar stond hij nu voor God, zoals Adam en Eva daar gestaan hebben, nadat God ze de vijgenbladeren ontnomen had: naakt. Want God bekleedt niet, voordat Hij onze bedekselen – ‘de bedekselen der schande’ (2 Kor. 4:2) – weggenomen heeft. Hij neemt het ene weg om het andere te stellen. En zo is het met de mens die gelooft. Niet met sommige mensen. Laat u dergelijke dwaasheid niet wijsmaken. Zo is het met alle uitverkorenen, met alle mensen die tot het geloof worden gebracht.

Een mens die gelooft, heeft de nadering van God tot zich en in zich gevoeld. Wij kunnen bij God niet komen. Wanneer God ons zalig maakt, dan komt Hij tot ons af in de diepte, waarin wij liggen door onze val en door onze zonden. In die diepte daalt God af. En dan grijpt Hij ons. Hij openbaart Zichzelf in Christus Jezus. Wat is een mens hier verslagen! Want in dit ogenblik worden ineens alle vragen opgelost. Met hoeveel vragen zat hij niet! Opgelost zijn ze alle. Dat is het geloof. U moet er nooit anders van denken. Dit is het. Ik stip het maar aan, want anders zouden wij de hele avond gemakkelijk hierover kunnen spreken, als het gegeven werd. Want ‘in alle volmaaktheid’, zegt David, ‘heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd’ (Ps. 119:96). Ik ben nu op een hoge leeftijd gekomen. Ik ben er zeker van dat ik nog duizend jaren en langer kon spreken als het mij werd gegeven.

Wanneer een mens gelooft, dan heeft hij het gewend naar God, Die tot hem gekomen was, en hij heeft dat volzalige, heerlijke Wezen omhelsd

en gebracht in zijn hart. Weet u wat zo'n mens wel eens gezegd heeft? 'Wanneer gij mij opensnijdt, vindt gij overal Christus.' Kent u zo iets? Als u het niet kent, dan moet u het niet zeggen, want daar hebt u niets aan. Maar u moet er toch wat van verstaan, anders is het mis met u.

Wanneer een mens gelooft, dan heeft hij Christus aangenomen met al wat eraan verbonden is. Die mens heeft in de goede zin van het woord (versta mij wel!) geen familie, geen vaderland, geen huis en hof, geen kinderen; deze mens heeft in de goede zin van het woord niets dan Jezus Christus en Dien gekruisigd. Dat is het geloof. Met minder kunt u niet toe. U komt om als u minder hebt. Onherroepelijk gaat u verloren als u minder hebt. U kunt toch niet buiten God zijn? Of wel? Neen! Als u dat zou zeggen, dan zou ik u vragen: Hoe weet u dat? Hoe weet u dat u buiten God kunt zijn? Maar u zou het niet volhouden.

Een mens die gelooft, omhelst Christus als Profeet en als Priester en als Koning. Hij kan niet buiten één van de ambten van Christus. Hij moet onderwezen worden. En ach, dagelijks heeft hij de voorbede van de Heere Jezus nodig. Dagelijks. Want hij zondigt tot zijn smart. Ja, beiden zondigen, de wereld en de Kerk (ik bedoel: de begenadigden). En wat is nu het verschil tussen beide? Dit, dat de Kerk van Christus oprecht staat ten opzichte van de zonde, en dat doet de wereld niet. De Kerk van Christus – 'Onder de oprechten is goedwilligheid' (Spr. 14:9) – belijdt als zij gezondigd heeft, voor God, en indien nodig ook voor de naaste. Dat is het verschil.

Een mens die gelooft, wenst te volgen. En, zoals ik gezegd heb (ik meen voor acht dagen), hij beleeft ogenblikken waarin hij als niet in de wereld is. In de grond is hij nooit in de wereld, maar altijd in de hemel. Daar heeft hij zijn burgerschap. Hij is daar gezet door God in Christus Jezus. En nu mag hij dat somtijds geloven. En dan ligt hem in de wereld geen strootje in de weg. Dan staat hij heilig onverschillig ten opzichte van de vraag: oorlog of vrede. En zo staat hij heilig onverschillig tegenover alles. Dat ligt opgesloten in het woord van Christus: 'Wat gaat het u aan? Volg gij Mij' (Joh. 21:22).

Nu, wat zegt u nu? Geloof u? Nee, u moet het er niet voor houden, wanneer dit uw geloof niet is. Want nog eens: u komt bedrogen uit. Gewis, zo zeker als de Bijbel waarachtig is en God in de hemel, u komt bedrogen uit! Trappen en maten zijn verschillend, maar het wezen is

hetzelfde, overal en altijd! 'Eén Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen' (Ef. 4:5, 6), enzovoort.

De prediking van het Evangelie is het middel. U moet nooit denken dat God het op allerlei wijzen doen kan. Hij heeft een middel. Zelf heeft Hij een middel verordineerd: 'Gaaf heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen' (Mark. 16:15). Wie zich aan de prediking van het Evangelie onttrekt, zegt tot Christus, de Insteller van de prediking: 'Ik heb U noch Uw ordinantiën nodig. Ik ga mijn eigen weg.' Maar 'wie heeft zich tegen God verhard en vrede gehad?' (Job. 9:4). Het is niet te zeggen welk een verschrikkelijke ramp zo'n mens in deze tijd wel overkomen zal, nu of straks of op zijn oude dag. Maar in ieder geval, de vreselijke ramp van ondergang zal hem overkomen. Maar u gebruikt de prediking en onderzoekt de Schrift in uw huis. Ik neem dit aan en hoop ook dat het zo is. En dan niet éénmaal. U moet als het ware met de Bijbel leven, ochtend, middag en avond. Aan de maaltijden moet gij de Bijbel lezen. En dan nog moet gij telkens voor uzelf de Bijbel nemen. En ook dat is nog niet genoeg. Maar dan moet gij ook een goed geschrift lezen en herlezen, want u hebt een uitlegger nodig, zoals u vinden kunt in Handelingen 8: 'Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht?' (vs. 31). Zo moet u leven. Wanneer u zo niet leeft, dan komt u er nooit. Nooit! U zult nooit zalig worden, maar u komt onherroepelijk in de verdoemenis. Ik moet u niet vleien. U moet van deze plaats de waarheid horen.

Maar als u de prediking en al deze genoemde middelen gebruikt, dan moet er een bepaalde gestalte van het hart wezen. En welke? De begeerte om door deze middelen en door het gebruik ervan te mogen worden onderricht aangaande dat ene dat wij u genoemd hebben, het ene nodige. Neen, u moet niet uit sleur lezen. U hebt dat lezen aan tafel en dat lezen voor uzelf misschien van uw vader en moeder overgenomen, en wellicht zijt u ertoe gekomen door drang van uw consciëntie. Nee, dat is het niet. Geen sleur en dorheid, maar het onderzoek van de inhoud der middelen, om een antwoord te krijgen op de vraag: 'Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' (Hand. 16:30). Dat is immers het gebrek van de meeste godsdienstige mensen? Zij gebruiken de middelen nog wel – tenminste onder u neem ik dat veilig aan – maar het doen ontbreekt. Hoe is u nu hier gekomen vanmiddag? Hebt u de knieën gebogen, God aangeroepen om een zegen? Of hebt u gezegd: 'Nu gaan we naar de kerk',

omdat u dat gewoon was, of omdat er een familielid van u trouwde? Maar u begrijpt toch wel dat daar niets van komen kan? Werkt u zo in betrekking tot de tijdelijke dingen? Weet u niet van een zich toeleggen op een zaak? Natuurlijk weet u daarvan! U weet heel goed wat u begeert en wenst, en dan is u somtijds zelfs heel niet kieskeurig in het gebruik van de middelen om uw begeerte vervuld te krijgen.

U moet er zich met alle macht op toeleggen om uit de Bijbel, uit de geschriften, antwoord te krijgen op de vraag hoe u zalig moet worden. O mens, doet u het niet en bereikt u in deze weg uw doel, de zaligheid, niet – wat zal de Bijbel tegen u getuigen! Wat zal de gedachte: ‘Ik heb een Bijbel in mijn leven gehad’ u ontzettend zijn. Niets, niets zal in de verdoemenis u zo zwaar vallen als de gedachte, de herinnering aan de Bijbel. Ook zult u daar zeggen: ‘Ik had niet verloren behoeven te gaan; het is mijn eigen schuld. Eigen schuld! Ik zag wat in de wereld. Het ging mij net als Adam en Eva: er werd mij iets voorgehouden en er werd van gezegd dat het goed was. En ik zag dat het goed was, tenminste zo dacht ik. En ik greep ernaar. Ik vatte het aan. Dat is de oorzaak dat ik nu hier ben. En nu zal ik hier nooit meer uitkomen. En nu is er geen mens en geen god meer om mij te helpen. Nu ben ik volstrekt reddeloos en machteloos.’ Eeuwig geweest, eeuwige smart!

Dacht u dat het anders was? Dan doe ik aan u een verzoek. Kom dan eens bij me. Ik woon in deze stad, Van Blankenburgstraat 9. Kom dan eens bij me en zeg me eens, hoe het dan is, en op welke gronden u dit beweert. Dan moet u niet zeggen in dit gesprek: ‘Het zou wel erg wezen als bijna de gehele wereld zou verloren gaan.’ U moet niet zeggen: ‘Het zou wel wat wezen als dat het niet was en dat ook niet.’ U voelt wel: dat is geen argumenteren. Maar u moet mij zeggen: ‘Ik heb dit bevonden waarheid te zijn en mijn gronden hiervoor zijn de volgende.’ Maar dat zult u nooit. Want de waarheid heeft een volstrekte heerschappij over u. ‘Waar het woord des konings is, daar is heerschappij’ (Pred. 8:4).

Maar zo, toehoorders, behoef ik niet te eindigen. Zoudt u willen? Zoudt u willen zalig worden? Sta er eens bij stil. Als u vanavond thuiskomt, ga dan maar eens een ogenblik zitten, of loop maar eens uw kamer op en neer, en vraag u dan maar eens af: ‘Zou ik zalig kunnen worden?’ U kunt zalig worden! Alles is aanwezig. ‘God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende’ (2 Kor. 5:19). Deze verzoening wordt u

aangeboden. U kunt wel zalig worden. Veronderstel eens dat u dan zei: 'Ja, ik wil zalig worden.' Goed. U voelt wel, dat houdt dan in: afstand van een massa dingen. Want Christus en belial, gerechtigheid en zonde, gaan niet samen. God en de mammon evenmin. En als u dan eens zei: 'Ja, hoe kom ik daar mee klaar? Dat gaat alles boven mijn macht.' Er is een God in de hemel, Die u kan helpen en Die u wil helpen. Ik zou haast zeggen: Begin maar! Het zal u misschien erg meevallen. Ik heb tenminste nooit gehoord van een begenadigde dat hij berouw had, al wordt er gezegd dat zij tijd hadden om weder te keren (Hebr. 11:15), maar zij hebben daar geen gebruik van gemaakt. En nu komen er een massa moeilijkheden, want wij leven in een wereld die in het boze ligt. U kunt een massa dingen doen in de wereld. En het is waar, dan zal er wel eens wat van gezegd worden, en dat is nog gelukkig ook. Maar pas op dat u de weg der waarheid niet kiest – want daar moet de wereld niets van hebben! En die weg moet u nu juist hebben. En dan komen er vele moeilijkheden en veel tegenstand, maar er is een God in de hemel om u te helpen, en Hij helpt er u door ook. En het kan best zijn dat u spoedig zegt: 'Och, ik zit nog midden in de ellende, maar wat ik vanmorgen of vanmiddag door mij heen voelde gaan, dat is al veel meer waard dan de gehele wereld.' Dat kunt u gerust zeggen, want het is zo. En altijd dat grote doel in het oog houden: God in Christus.

Amen.

Gebed:

En zo gaaft Gij ons het niet te waarden voorrecht dat wij hier een ogenblik met elkander samen mochten wezen, Heere. Och, laat ons het als een voorrecht kunnen beschouwen; laat ons er U hartelijk voor danken. Geef dit aan spreker en hoorders te doen. Gij zijt waard dat Gij er voor gedankt wordt. Want het is Uw Getuigenis, dat eeuwig zeker is. En door dit Getuigenis nodigt Gij ons en zegt tot ons: Kom! 'Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.'

Misschien zijn er voor deze en gene, wellicht ook voor velen, allerlei moeilijkheden in wat gehoord is. Laat hun dit niet afschrikken, Heere. Moeilijkheden kunnen opgelost, vragen beantwoord worden. En Gij zijt machtig tot dit alles, machtig en gewillig. Wie het nodig heeft, zal het zeker beleven dat Gij een machtig en gewillig Heere zijt. Maar laat ons

ons niet onttrekken. Laat ons dat vooral niet doen. Want dan zegt Gij met ronde woorden, hoe Gij over ons denkt. 'En zo iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen.' En moeten wij het doen met het behagen van de wereld en van de duivel, welk een slechte portie zullen wij dan hebben, Heere!

Och, dat er van deze vergadering nog eens tot bekering mochten komen. Uw Woord roept ons op tot dit werk. En de omstandigheden in dit moeilijk leven zeggen ons: 'Ja, de bekering is een belangrijke zaak, en als u die hebt, dan bent u goed af. Want in de wereld is het zo aantrekkelijk niet. Behalve uw persoonlijke moeilijkheden of die van uw gezin of familie, zijn er de moeilijkheden van uw volk en de volkeren.' Ach, en hoe groot zijn deze moeilijkheden niet! En het schijnt dat zij groter zullen worden. Heere, laat ons dan de goede keuze gedaan hebben, voor het te laat is.

Wil daartoe het woord dat gepredikt is, zegenen. En vergeef het zondige dat ook daarin is geweest. En gebruik het tot beantwoording van vragen, tot verschrikking van gerusten, tot vertroosting van bedroefden, tot leiding van dwalenden. Het is voor alle goede dingen goed.

Wil ons dan noch begeven, noch verlaten, deze avond en deze week. Gedenk onze jonge mannen in Indië; bewaar ze. Heere, gedenk ons leger. Er komen niet zulke goede geruchten van ons leger. Erbarm U over ons leger.

Amen.

Gezongen: Psalm 95:4 en 5.

6e Predikatie over Johannes 3:16, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 12 februari 1956 te Den Haag

Gezongen: Psalm 146:1, 2 en 3.

Gelezen: De Wet des Heeren; Johannes 3:1-21.

Gebed:

O, heerlijk, algenoegzaam en aanbiddelijk Opperwezen, eeuwig, enig en drie-enig God, uit Wie en door Wie en tot Wie alle dingen zijn, Die

goed zijn en goed doet en nooit anders doet dan wat goed is, doe ons met een verlevendigd hart naderen tot U, en onze behoefte aan U bekendmaken.

Gij hebt ons bewaard, zodat we door Uw goede voorzienigheid met elkander aan deze plaats mogen vergaderd zijn en een uitgezochte ure mogen beleven. Het is immers geweest en het is nog en het zal altijd blijven: 'Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, o HEER', der legerscharen God, zijn mij Uw huis en tempelzangen!' Wat horen we in de wereld? Welke stemmen worden gevonden in ons hart? Het is alles verwerpelijk, dwaasheid, enkel dwaasheid en onkunde. Nu, breng ons tot onszelf, en trek ons tot U, tot U bij Wie de fontein des levens is, in Wiens licht wij het licht aanschouwen.

Er zijn er die het voorrecht niet genieten dat wij nu hebben. Denk aan onze zieken. Het schijnt dat er bij sommigen enige beterschap is ingetreden. Dat het werkelijkheid moge zijn, en dat ze in beterschap mogen toenemen. Maar ook dat ze de behoudenis hunner ziel mogen gezocht en gevonden hebben. Want wat baat het een mens of hij de gehele wereld gewint, dus ook een goede gezondheid, en hij lijdt schade aan zijn onsterfelijke ziel. Ach, doe nog in menig hart het licht opgaan.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie, de volkeren. Gedenk Uw Gemeente. Gij weet waar ze is. Sterk haar in het allerheiligst geloof. En wilt U ons dan in deze ogenblikken uit loutere goedheid nog een zegen bereiden, niet in het gericht tredende met ons, niet met ons doende naar onze zonden.

Amen.

Gezongen: Psalm 141:1, 2 en 3.

Gij weet, toehoorders, dat we enige malen tot u gesproken hebben over het 16e vers van het derde hoofdstuk van het Evangelie van Johannes. Vanmorgen willen we onze overdenking van deze woorden besluiten met stil te staan bij het tweede gedeelte van dit vers, bij de woorden:

'Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.'

‘Opdat een iegelijk.’ Let hierop, en zeg: ‘Hier behoort ik ook bij. Als het een iegelijk is, dan ben ik het ook.’ God is Mens geworden, en heeft in Zijn menselijke natuur door lijden en gehoorzamen de zaligheid verworven. Het is zoals we het vinden in de 68e Psalm: ‘Die God is onze zaligheid. Sela’ (vs. 20). En wat is het nu met deze zaligheid? We worden er op gewezen, ze wordt ons aangeboden, voor de voeten gelegd. Van uitsluiting is hier geen sprake. Een mens mag zichzelf uitsluiten – door allerlei drogredenen, want Salomo zegt: ‘Dit heb ik gevonden, dat God den mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht’ (Pred. 7:29) – maar God sluit niemand uit. ‘Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God en niemand meer’ (Jes. 45:22). Spel deze woorden, overdenk ze, en zie dat ge er moed uit grijpt. Eindig dan niet in de woorden, zoals zoveel mensen doen, maar eindig in de Spreker, dat is: in God, in een drie-enig God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Het zou groot zijn. Vindt u ook niet? Het zou groot zijn, want wie dat doet, die is gelukkig. En wie het niet doet, kan geen geluk vinden, nergens, en in geen ding. Daarom staat er: *‘Opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe.’* En als u dit deelachtig zijt, prijs het maar aan, want uw naaste kan op geen andere manier gelukkig worden. Spreek er maar van, maar doe het onder de invloed van de Heilige Geest, want anders legt het geen beslag.

‘Opdat een iegelijk die in Hem gelooft.’ Over het geloof hebben we dikwijls gesproken. Als we nog wat leven, zullen we het misschien nog wel eens doen. En dit is begrijpelijk, want dat heeft men in de tijd van de Reformatie goed begrepen: ‘het geloof (of: door het geloof) alleen’. Dat leert de Schrift zo duidelijk: die gelooft, heeft het; die niet gelooft, heeft het niet.

Het geloof heeft een voorwerp. En een mens kan niet geloven als hij dat voorwerp niet kent. Wat is dan het voorwerp van het geloof? Dat is de Heere Jezus met al wat door Hem verworven is. Want de Heere Jezus is nooit van Zijn schatten gescheiden. Waar Hij is, daar zijn ook de weldaden die Hij verdiend heeft. De Heere Jezus is het voorwerp van het geloof, maar niet met uitsluiting van de Vader en de Heilige Geest. Als iemand gelooft, dan gelooft hij in God drie-enig: Vader, Zoon en Heilige Geest, die tezamen één God zijn, één in Wezen, drie in Personen. Maar nu moet u niet trachten met uw verstand daar in te dringen! U moet het

u maar laten zeggen door het Woord en door de Geest. En als dat gebeurt, dan hebt u er een goed begrip van, en dit begrip zal al helderder worden. Maar ofschoon God drie-enig het voorwerp van het geloof is, zo moeten wij toch wel weten dat wij alleen in Christus een toevlucht hebben, een toegang hebben tot God. 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot den Vader dan door Mij' (Joh. 14:6).

De wereld wil God zomaar leren kennen. Dat is nooit gelukt. Er is nooit een wijsgeer geweest die voldoening met zijn onderzoek gevonden had, want er staat immers: 'Mij zal geen mens zien en leven' (Ex. 33:20). En nu wil men het Woord, men wil de Heilige Schrift wel opzij duwen, en eigen verstand en inzichten daarvoor in de plaats stellen, maar dat helpt niet, het gelukt niet. En men moet eindigen met te voelen dat men het niet weet. De christelijke religie is een zaak van het geloof. Maar het geloof is wel een wetenschap, een diepe wetenschap, een vaste wetenschap. Deze wetenschap is en ze blijft, ze blijft tot in alle eeuwigheid. Dus het is wel een zaak om te begeren, nietwaar, om er naar uit te zien, om er om te bidden, om er om te roepen, om er wat moeite voor over te hebben, ofschoon als het geloof geschonken wordt, er geen inspanning van onze kant nodig is, want: 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden' (Zach. 4:6).

Het geloof is voor de zondaar. Christus is voor de zondaar. Men maakte eens aanmerking dat de Heere Jezus omgang had met tollenaren en zondaren. 'Ach,' zo sprak de Heere Jezus, 'Ik ben een Medicijnmeester, maar een medicijnmeester moet zich toch bewegen tussen de zieken! Die gezond zijn, hebben den Medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn' (Matth. 9:12). En zondaren zijn mensen die de zonden voelen. Zondaren zijn mensen die de veroordeling in hun geweten hebben. Er staat in Galaten 3 vers 10: 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen.' En dát weet een zondaar. En zo is het hem bekend, goed bekend, dat hij voor God niet kan bestaan zoals hij is en met wat hij heeft of meent te bezitten.

Een zondaar is iemand die het geprobeerd heeft. Ach, wat heeft hij zich ingespannen. Een zondaar had geen vrije tijd, want als hij gewerkt had, dan was hij bezig met zijn bekering, ofschoon hij niet wist wat de bekering is. Een zondaar heeft geen vrije tijd. Een zondaar is bezig, bezig, en hij is altijd bezig. En als er ogenblikken of dagen van verslap-

ping komen, dan wordt hij weer opgewekt, want het dringt. Het gaat om een eeuwigheid. Het gaat om een eeuwig wel of een eeuwig wee. En dat zijn geen frasen, werkelijkheid is het! Maar hoe hij het ook al probeerde, het gelukte hem niet. Een zondaar is uitgewerkt; de grond is hem onder de voeten weggezonden, en hij staat doodwaardig voor God.

Een mens die gelooft, heeft een openbaring ontvangen. Wat is hem dan geopenbaard? Het heilgeheim, het heilgeheim dat u vindt in Johannes 3 vers 16: *‘Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.’* Dat wil niet zeggen dat zijn aandacht op deze tékst gevallen is. Maar de inhoud van deze tekst en van zoveel andere teksten, de inhoud is hem geopenbaard, zodat hij een openbaring ontvangen heeft van God in Zijn Zoon, door de Heilige Geest. Of een mens weten kan of hij deze openbaring ontvangen heeft? Stellig! Stellig! Hij ziet God en hij hoort God.

Een mens die gelooft, is nu door dit gezicht, door deze kennis, onwederstandelijk – dat is zó dat hij het niet kon verhinderen – tot God getrokken, tot Christus. Door Christus is hij gekomen in de gemeenschap Gods, en dáár heeft hij het gevonden. ‘ ’t Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden, naar Zijn vreeverbond, getoond’ (Ps. 25:7 ber.). Het is alles zo groot, zo onverwacht! ‘Ik had de dood verdiend, en ik ontving het eeuwige leven’, zegt zo iemand, en hebben ze allen gezegd – onverwacht, ongedacht. Hier leerde de apostel Paulus wat hij later uitgedrukt heeft in deze woorden: ‘Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven; maar onze bekwaamheid is uit God’ (2 Kor. 3:5). En zo wordt men dan ook in staat gesteld om het Gode toe te schrijven. Hier ziet een mens wat dezelfde apostel heeft doen zeggen: ‘Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen’ (Rom. 11:36).

Die gelooft, heeft zijn verwachting, vanaf dit ogenblik, vanaf het ogenblik van openbaring, van de Heere. Daarom kan hij met een ander zo weinig overweg. Want als er zaken van gewicht besproken worden, zaken die het leven raken, dan kan het zijn dat het schijnt dat ze hetzelfde zeggen. Ze zeggen toch nóóit hetzelfde. En waarom niet? Omdat een mens buiten de genade met zichzelf alleen rekent, al haalt hij er ook het Goddelijke Wezen bij. Maar een begunadigde rekent tenslotte alleen met God.

Een mens die gelooft, heeft de liefde Gods in zijn hart uitgestort, en vanaf het ogenblik van de openbaring heeft hij een strijd, een strijd tegen – ik mag niet zeggen: tegen zichzelf, want hij, zijn persoonlijkheid, is gered; hij, zijn persoonlijkheid, zondigt niet – maar die gelooft, heeft een strijd tegen vlees en bloed, dat hij nog met zich omdraagt. En dat is een groot stuk van zijn ellende. Bij de onbegenadigde heeft tenslotte altijd een ander of iets anders het gedaan. De begenadigde heeft met zichzelf te doen, te kampen. Hij zegt: ‘Ik ben de man.’ Zo blijft het: ‘Ik ben de man, *ik*.’ Anders zou er immers geen vrede zijn. Als u iemand te beschuldigen hebt, dan hebt u het niet gemakkelijk, want aan deze beschuldiging zit nog veel vast. Tenslotte zou u maar willen dat het eens aan het licht trad dat hij de schuldige is, of dat hij er eens voor gestraft werd. Dat zijn dingen die bewijzen dat u geen vrede hebt, dat u een ellendeling bent, zonder liefde, zonder liefde Gods en zonder liefde des naasten. Daarom staat er: ‘De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede’ (Jes. 57:21).

Die gelooft, wenst te volgen, God te volgen.

Gezongen: Psalm 119:29 en 30.

Het was mijn voornemen om vanmorgen ook nog te spreken over de volgende woorden: ‘*Niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*’, maar ik zal dat toch niet doen. Ik ben bang dat ik me dan ga haasten, en daar heeft niemand iets aan.

Ik ben blij dat ge mij niet alleen door de winterkou hebt laten gaan; ik verheug me in uw tegenwoordigheid. Maar als ik me nu ook eens mocht verheugen in uw bekering; dat zou toch nog wat anders zijn.

Ge hebt het gehoord: ‘*Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*’ God heeft liefgehad. God is liefde. Verdenk Hem maar niet. Geloof het: God is liefde. Let niet op de schijn. God heeft de schijn tegen. En de waarheid heeft ook de schijn tegen. Maar u voelt wel: wat er onmiddellijk bij een wereld die in het boze ligt, ingaat, dat deugt niet, dat kan niet deugen, want de wereld ligt in het boze. En daarom: laat de schijn u niet bedriegen.

God is liefde. Hij heeft de wereld lief. Nicodemus had misschien lie-

ver gewild dat Jezus gezegd had: ‘God heeft het uitverkoren volk, het volk der Joden lief’, want dat was tenslotte de gedachte van dat volk. Maar dat hééft Hij niet gezegd. Hij heeft gezegd: ‘God heeft de wereld lief.’ Hoe kan dat? Wat ben *ik*? Wat is *u*? Wat is er aan ons gelegen? We zijn de hemel niet waard, en we zijn de aarde ook niet waard. Hoe kan het, dat er staat dat God de wereld liefgehad heeft? Het staat er! En Hij heeft also lief de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, Zijn eniggeboren Zoon. God had maar één Zoon, Zijn Beeld. En daarvan heeft Hij gescheiden willen zijn. Hij heeft, om zo te zeggen, de hemel ledig gemaakt, en Hij heeft Hem gegeven – gegeven, terwijl Hij wist dat wij Hem zouden martelen, gegeven omdat God de God der waarheid is en de waarheid liefheeft, en een Wet, die goed is, wil gehandhaafd zien, en omdat het recht eist: het dragen van de straf.

‘Dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk...’ Wie zet de poorten voor alle mensen open? Hoor de farizeeër eens! Er is iemand op bezoek in het huis waar Jezus Zich ook bevond; en deze vrouw begint te wenen en de voeten van Jezus te kussen, te zalven en af te drogen. ‘Hm’, zegt de farizeeër: ‘indien deze een profeet ware, dan zou Hij wel weten wat dat voor een vrouw is.’ Deze vrouw kwam bij de farizeeër immers niet in aanmerking. Komt er iemand in aanmerking bij zijn naaste? Geef eens het antwoord! Komt er iemand in aanmerking bij zijn naaste? Als het er op aankomt niet. Dat is de dood van de mens. Dat is de ondergang van een mens, dat is zijn ellende. Hij heeft niet lief, en hij kan niet liefhebben tot het einde. Men kan ook niet zeggen dat hij zichzelf liefheeft, want er is eigenlijk geen sprake van liefde. Hij zoekt zichzelf. En een leven van zelfzoeking is een veroordeeld leven. Hiervan is het uiteinde waarlijk de ondergang. Dat veroorzaakt de ondergang: de zelfzoeking, de berekening, en louter de berekening: als ik zo en zo doe, enzovoort, enzovoort – dat veroorzaakt de ondergang. Men denkt daarbij niet aan zijn naaste. Egoïsme, geconcentreerd te zijn op zichzelf, het einde daarvan is ondergang, volstreckte ondergang.

‘Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft.’ ‘Die in Hem gelooft.’ Nee, er staat niet: die te voet dwars door de Dolomieten naar Rome gaat, zoals Luther in zijn onkunde gedaan heeft. Er staat niet: die zijn kinderen opoffert aan de Moloch, aan de vuurgod. Er staat niet: die zich van al zijn bezit-

tingen berooft, die in een klooster gaat, iedere dag alle psalmen opzegt, opleest, enzovoort. Nee, dat staat er niet! *'Die gelooft!'*

En wat is nu geloven? Dat is feitelijk niet anders dan 'amen' zeggen: 'amen'. We hebben u enige zaken van het geloof genoemd, maar we hadden het ook wel korter kunnen zeggen. Maar het wordt uitvoeriger verhaald, omdat het gevaar zo groot is dat een mens er een verkeerd gebruik van maakt. Maar men kan best zeggen: 'Geloven, dat is amen zeggen, amen op God, en amen op de Bijbel.' Als een mens dat met zijn hart doet, dan gelooft hij. Geloven, dat is 'wereld' zijn, 'wereld'. Wie 'wereld' is – niets anders en niets meer – wie 'wereld' is, krijgt een bezoek van de Almachtige, ontvangt een openbaring van God. En zulk een openbaring veroorzaakt een zaligmakend geloof.

Beproof uzelf nu, *beproof uzelf nu*. En als ge de dingen beleefd hebt, strijd dan om dat andere toch weer niet de boventoon te laten krijgen. Dat andere – u weet wel wat dat andere is. Dat andere, dat is vlees en bloed, dat verkeerde, dat zichzelf zoeken, dat lage, dat gemene, dat vuile. Als ge de dingen beleefd hebt, strijd dan, dat dat andere weer niet de boventoon gaat voeren. En verheug u in uw God. Zoek Zijn omgang – niet als een slaaf, niet als iemand die het alles nog goed moet maken, maar als een mens voor wie het goed gemaakt *is*. Zoek Gods omgang als een Vriend. Geloof dat Hij een Vriend is van allen die Hem zoeken, en weet dat ge met alles bij Hem terecht kunt. Niet om van Hem te halen wat er te halen is, dát niet. Want als God u dát gaf, dan zou Hij geen God zijn. Want een mens die haalt wat er te halen is, werkt aan zijn ondergang. Niet de ere Gods zoekt hij; hij zoekt ook zijn zaligheid niet, maar hij zoekt zijn verderf. Dat wordt toch maar niet ingezien, nietwaar? Nee, bid dat de Heere u dat laat inzien.

Als zich een gelegenheid voordoet, zeg er een woord van tegen uw naaste. En doe dat eenvoudig. Zo dikwijls heb ik u gezegd: niet preken. Niet zo hoog van de toren blazen. Dat is de Wet, dat is het eigen; dan zoekt de mens zichzelf. Dat krachtig gebed waarvan Jakobus spreekt (Jak. 5:16), dat is geen gebed waarbij men luide roept en veel grimassen maakt, zoals de Baälpriesters, volgens 1 Koningen 18. Het gebed waarvan Jakobus spreekt, het gebed van de rechtvaardige, kan wel enkel bestaan uit een zucht, uit een zucht tot God; en een woord tot zijn naaste kan wel bestaan uit iets wat u laat zien in uw oog. Het komt niet

aan op veelheid van woorden, maar op echtheid. God ziet het hart aan. En wij, dwazen die we zijn, wij zien aan wat voor ogen is.

En volg dan de Heere, en geloof dat Hij het goed maakt, dat Hij het goed zal maken. Laat u niet in met de zonde. De zonde is enkel ongeluk! Ze onteert God en ze maakt de mens ongelukkig. Laat u niet in met de zonde. Ze wenkt, ze trekt, ze bekoort, ze heeft vele redenen – lees er de Spreuken maar eens op na – maar ze verderft. Dat heb *ik* ondervonden, en dat ondervindt *u*, en dat ondervindt de hele wereld. Het is alleen: ‘Die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van den HEERE. Maar die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen die Mij haten, hebben den dood lief’ (Spr. 8:35, 36). Het komt allemaal zo uit, nietwaar? Er is zo helemaal niets op aan te merken, al doet men niet anders dan aanmerking maken. Het komt alles zo goed uit. Nu, zeg in uw hart: ‘Soli Deo gloria’, Gode zij lof en dank en ere. Zeg het in uw hart, zeg het met daden.

Amen.

Gebed:

Ach, Heere, dat is onze val, dat er niets van deze dingen bij ons overgebleven is. En wat we overdacht hebben, alleen dat richt ons op: het geloof, de Goddelijke liefde, de kracht des Geestes en de leiding des Geestes. Ach, ach, laat ons ons afwenden van onszelf, nadat we bekend hebben dat we wereld zijn en niets anders. En doe ons het oog slaan op U. ‘Zij sloegen ’t oog op God; zij liepen als een stroom Hem aan; Hij liet hen nimmer schaamrood staan.’ Dat is het! Zo liggen de dingen, en zo vinden we ze verspreid in Uw Getuigenis, en overal treffen we hetzelfde aan. In ons hart en bij de wereld treffen we het tegenovergestelde aan: haal wat ge halen kunt, neem ervan wat ervan te nemen is – toe maar. Zo wordt gesproken tot de wereld door de duivel, en in de wereld spreekt zo, meer of minder luid, de een tot de ander. Vreselijke toestand – het eindigt in oorlog, in ziekte, in gebrek en armoede, in ondergang. Hiertoe is de wereld in staat. Hiertoe is ieder mens die in de wereld leeft en haar liefheeft en volgt, in staat. Maar Gij zegt: ‘Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.’ En dat doet Ge dan ook. Iedere komende, ieder die tot U komt, ontvangt de vrede die alle verstand te boven gaat.

O, laat ons, ouders of grootouders, hierop onze kinderen wijzen. Vreselijk, deze dingen te weten, ze niet te geloven, er zijn kinderen niet in te onderrichten. Vreselijk, zichzelf en zijn kinderen over te laten aan de wereld, en aan het verderf dat in de wereld is. Ach, erbarm U! Dat is het enige waarom we smeken kunnen. Erbarm U en zegen het woord van deze morgen nog. En behoed ons op de weg. Om Uws Naams wille.

Amen.

Gezongen: Psalm 2:6 en 7.

Een woord van Luther

Als je altijd vrede en rust hebt, dan bid je niet meer en geef je ook niets meer om het Woord. Wij houden dán zelfs een koud hart als we Gods Woord lezen of horen! Zo komen we in een schandelijke en schadelijke zelfverzekerdheid terecht. Daarom moeten we lijden en vernederd worden. Gebeurt dat niet door gevangenis en bloedvergieten, zoals de heilige martelaren geleden hebben – en nog lijden – dan moet het gebeuren door geestelijke aanvechtingen, door vrees, verdriet en angst. Anders zullen wij in onze zonden omkomen, omdat ons vlees verrot, vergiftigd en melaats wordt.

Wij hebben een Arts nodig Die het luie en gemakzuchtige vlees geneest door kruis, lijden, droefheid, verlies, schande en smaad, want dat is het echte medicijn en geneesmiddel waar God de zondeziekte mee geneest. Van zulke voorbeelden is de Heilige Schrift vol! Namelijk dat de heiligen door veel beproevingen heen behouden moeten worden. Want als je zonder aanvechtingen bent, vergeet je de geestelijke oefeningen: bidden, geloven en loven. Echter in nood, tegenspoed en droefheid, roep, bid, zucht en klaag je het bij God uit! Zo word je in het Woord geoefend en erdoor onderwezen, zoals Jesaja zegt: 'HEERE, in benauwdheid hebben zij U bezocht; zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uw tuchtiging over hen was' (Jes. 26:16). Ook in een ander hoofdstuk zegt Jesaja: 'Alleen de aanvechting leert op het Woord letten' (Jes. 28:19 volgens Luthers vertaling).

Vorlesungen über 1. Mose von 1535/1545, vgl. WA 44, 584, 15-35

Gedicht van J.L. Bernhardi

DE BIJBEL

Dit is het vlot waarop ik drijf,
waarop ik altijd boven blijf,
al ga ik ook ten onder.
De Rots, waarop ik pal blijf staan,
maakt dat ik nimmer kan vergaan,
al is 't mij zelf een wonder.

En ben ik zwart, hier ben ik blank,
altijd vervuld van lof en dank,
daar 'k op dit vlot blijf drijven.
En scheldt de duivel mij voor Moor,
o, daar houd ik mijzelfen voor;
toch zal ik sneeuw wit blijven!

Rein ben ik om het Woord alleen,
al komt de hel ook op de been,
om 't anders te bewijzen.
'k Ben wel niet vroom; maar 'k ken er Eén,
Die met Zijn glans mij eens bescheen,
Dien 'k eeuwiglijk zal prijzen.

't Is waar, als ik aan 't roer ga staan,
en zie 'k 't geweld der baren aan,
dan zeg 'k: Ik ben verloren!
Maar laat ik 't drijven zo het wil,
terstond zijn alle baren stil,
de hoop is weer herboren.

Dus maak ik hierop dit besluit:
wat ik ook doe, 't is met mij uit,
en 'k laat mij dus maar drijven.

Want is de Stuurman Zelf op 't schip,
wat geef ik dan om bank of klip:
Hij zal wel Stuurman blijven;

En voeren mij door d' oceaen,
waar menig woedende orkaan
en storm mij wel doet beven.
Maar hoe verkeerd van top tot teen,
door angst en vrees voert Hij mij heen;
Hij leeft en ik zal leven.

Daarvoor heeft Hij dit Woord verpand,
daarop gaf ik Hem hart en hand,
en blijft de duivel woeden?
Ja, plukt hij mij de haren uit,
en schijn ik zelfs geheel zijn buit,
Hij zal mij toch behoeden.

Geen nood, mijn vlot gaat veilig voort,
al slaap ik zelfs, Hij is aan boord,
Zijn trouw blijft mij bewaken.
Met mij is 't uit. Hij leeft alleen,
'k laat Hem het roer en anders geen,
hoe ook het schip mag kraken!

Hij brengt het vast behouden aan,
hoe 'k tegen wind en stroom mag gaan,
wat noodgeschrei ik make!
Nog slechts een zet of wat en 'k land
behouden aan in 't Vaderland,
verlost uit 's duivels kaken.